

SPIS TREŚCI

NIEPOSPOLITE ŻONY POLSKICH DOWÓDCÓW	5
„ZŁOTO NIEOSZACOWANE”	7
Katarzyna Antonina ze Schroederów (1776–1860), żona generała Józefa Longina Sowińskiego	7
Panienka z dobrego domu	8
„(...) czyny nasze testować i miłością je nagradzać będzie”	10
„Za miłą moją ojczyznę, I za ojców moich duszę...”	12
Wdowi los	14
„Prawdziwie polska niewiasta”	16
„NIEWIASTA DZIELNA”	19
Jadwiga z Działyńskich (1831–1923), żona generała Władysława Zamoyskiego	19
W dobie polistopadowych represji	20
„Praktyka, a nie sama teoria”	22
„(...) ażeby ująć młody umysł i młode serce...”	24
Podróże, bale, straty i sukcesy, czyli blaski i cienie małżeńskiego życia	26
„(...) iść nam trzeba w pocie czoła, w cierpieniach i łzach”	29
„Służenie Bogu, służąc Ojczyźnie i służenie Ojczyźnie, służąc Bogu”	31
„UROCZA OLESIA”	35
Aleksandra ze Steckich (1796–1864), żona generała Michała Gedeona Radziwiłła ..	35
Obowiązki i rozrywki ziemiańskiej panny	37
„I to wszystko uczona ręka stworzyła w tej tabakierce”	39
Kolia z opali dla powstańców	41
„Los przeciwny nie zdolny jej poniżyć...”	43
PIĘKNE CIAŁO I DUSZA	47
Barbara Florentyna z Chłapowskich (1782–1848), żona generała Jana Henryka Dąbrowskiego	47
„Los Ojczyzny był jej losem”	49
Dziedziczka dóbr Łopuchowo	51
„Będzie (...) Skarbem dla Męża iedynie”	53
Dola generałowej	56
„Bóg jest z Napoleonem, a Napoleon z nami!”	59

„Córka Ksawerego ze Śmigła to urodzona markietanka”	62
Problemy i wyzwania	65
„(...) nie chciała powrócić do tej nowej i wojskiem moskiewskim zbrudzonej Warszawy”	68
WIECZNIE MŁODA	73
Aleksandra de Pernet (ok. 1754–1845), żona generała Józefa Zajączka	73
Panna de Pernet, „pani Izora”	74
„(...) dowcip jej rozmów i grzeczność, z jaką honory domu czyniła”	77
Sekret jej urody	79
PIONIERKA	83
Natalia z Bispingów (1801–1888), żona generała Ludwika Kickiego	83
„(...) choćby tylko posiadała w posagu szlachetne imię i piękną twarz (...)”	84
„Jaśniejąca urodą i polorem”	87
„Kochał mnie dla wewnętrznego duchowego mojego ustroju”	89
„ulgi i pociechy szukała w dziedzinie sztuki i nauki”	91
„MATKA SPARTANKA”	95
Izabela z Flemmingów (1746–1835), żona generała Adama Kazimierza Czartoryskiego	95
Piękna inaczej	96
„Familia najwybitniejsza”	98
„(...) obowiązkiem moim było własną osobą nagrodzić tak wielkie poświęcenie”	100
„Padła sparaliżowana i jedynie z pomocą szczudeł mogła się poruszać”	102
„Ojczyzno nie mogłam cię obronić, niech cię przynajmniej uwiecznię!”	105
Patriotyczne nadzieje i porażki	107
„Xiężna każdego chłopą, skoro poczywy, kumotrem swoim nazywa”	110
Epoka Księstwa i Królestwa	113
Spuścizna	116
PIERWSZA DAMA EMIGRACJI	121
Irena z Jaroszewiczów (1920–2010), żona generała Władysława Andersa	121
Polsko-ukraińska mieszanka	122
„(...) miły blondas, Bogdańska Renatka”	124
„Po tych makach szedł żołnierz i ginął...”	127
Młodsza pani generałowa	129
„Miałam ciekawe życie”	131